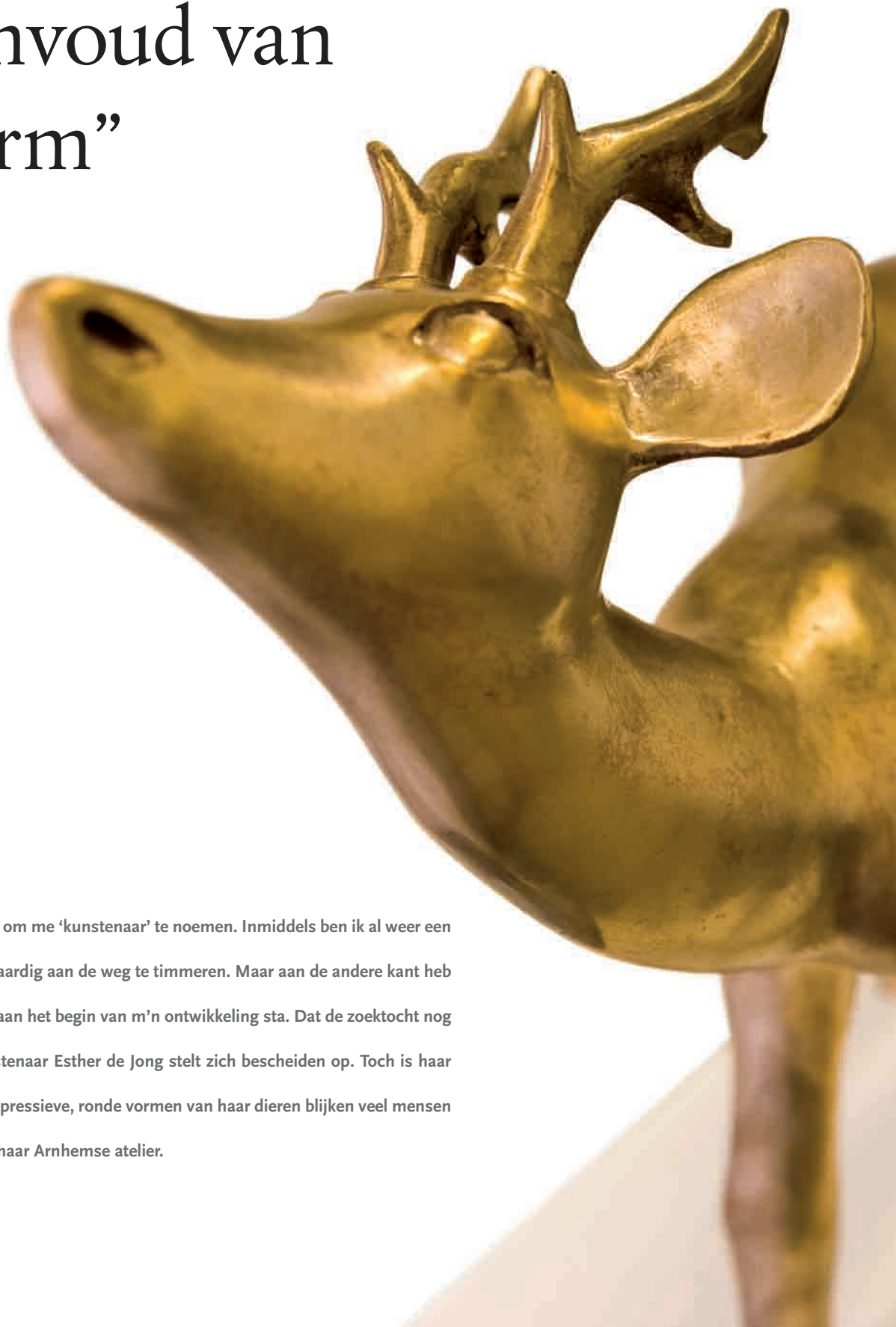

Beeldend kunstenaar Esther de Jong:

kunst

“HET GAAT ME OM
de eenvoud van
de vorm”

“Ik heb er nog steeds enige moeite mee om me ‘kunstenaar’ te noemen. Inmiddels ben ik al weer een aantal jaren van de academie en begin aardig aan de weg te timmeren. Maar aan de andere kant heb ik het gevoel dat ik nog maar helemaal aan het begin van m’n ontwikkeling sta. Dat de zoektocht nog maar net is begonnen.” Beeldend kunstenaar Esther de Jong stelt zich bescheiden op. Toch is haar werk niet onopgemerkt gebleven. De expressieve, ronde vormen van haar dieren blijken veel mensen aan te spreken. We zochten haar op in haar Arnhemse atelier.

Tekst: Dick Zoet, Foto's: Arjan de Lange

“Zolang ik me kan herinneren, heb ik altijd beeldend kunstenaar willen worden.

Al op jonge leeftijd ben ik begonnen met het volgen van allerlei teken- en schilder cursussen en ik heb er dan ook nooit over getwijfeld over wat ik later zou willen worden. Er hebben zich nooit alternatieven aangediend. Ik ben na de Havo naar de kunstacademie gegaan; eerst in Tilburg, later in Arnhem. En zo ben ik in deze omgeving terechtgekomen.

Oorspronkelijk kom ik hier wel uit de regio, uit Bennekom. Dus dat voelde wel enigszins vertrouwd. Die gemeente staat overigens te boek als streng gelovig, maar ik ben niet als zodanig opgevoed. Mijn ouders hebben me altijd gestimuleerd in mijn keuzes en dat is voor mij erg belangrijk geweest. Ik was per slot van rekening de eerste in de familie die zich professioneel met kunst ging bezig houden. Mijn vriend is trouwens ook beeldend kunstenaar, dus misschien dat wij wel het begin van een artistieke dynastie gaan vormen.”

“In 2001 ben ik van de academie gekomen en toen heb ik toch wel een tijdje nodig gehad om m'n weg te vinden. Je leeft op de academie toch een beetje in een luchtbel: alles kan en alles staat in dienst van de kunst, je hoeft je geen zorgen te maken over de praktische zaken van alledag. Daarna valt het bestaan als kunstenaar je toch een beetje rauw op je dak. Ik heb dat ook bij anderen gezien. Je studiebeurs stopt, dus je moet gaan werken. Maar je hebt natuurlijk niet direct een inkomen van je kunst. Sterker nog, om een aantal beelden gereed te krijgen, moet er worden geïnvesteerd. Je moet op zoek naar een bijbaantje en voor je het weet ben je dertig uur per week aan het werk en schiet er nauwelijks tijd over voor je artistieke werkzaamheden. Het duurt dan lang voor je een aantal werken klaar hebt. Het heeft dan ook een behoorlijke periode geduurd eer ik die praktische dingen allemaal op een rijtje had.”

LOS VAN CONVENTIES

“Maar ook op artistiek gebied heb ik een hele ontwikkeling doorgemaakt gedurende die periode. Je was zo gewend aan de voortdurende kritiek en de continue discussies van de academie. De lat ligt daar natuurlijk erg hoog en een heleboel zaken zijn echt ‘not done’. Je bent dus heel erg gewend aan een systeem van conventies. Zeker in de begin-

periode ben je de hele tijd bezig met het voldoen aan waarden, waar je eigenlijk het nut niet van inziet. Het heeft wel even geduurd voordat ik dat allemaal kon loslaten. Je moet je eigen creativiteit, je eigen uitingsvormen vinden en feitelijk lak hebben aan alles en iedereen. Het draait namelijk niet alleen om de ideeën, regels en conventies waarmee je docenten je hebben volgepropt; je moet zelf je weg vinden. Dat lukt alleen door simpelweg aan de slag te gaan; ‘learning by doing’. Even weer met de voeten op de grond.

“Ik ben afgestudeerd met heel grote, bewegende objecten. Mijn uitingsvorm is in de tussenliggende jaren wel sterk veranderd. Dat was een moeizame zoektocht die ik ook bepaald niet als plezierig heb ervaren. Via contacten met medestudenten kwam ik er achter dat dat een heel normale gang van zaken was. Een soort golfbeweging waarbij je iedere keer op zoek gaat naar een nieuwe werkwijze en vervolgens, wanneer je die hebt gevonden, een tijdlang praktiseert. Dat blijft ook zo en dat geldt voor iedereen; die zekerheid heeft me goed gedaan.”

REACTIES

“Sinds twee jaar ben ik bewust aan de weg gaan timmeren. Daar zag ik enorm tegenop; je kunstwerken zijn heel persoonlijk en je hebt het gevoel dat je daar op afgerekend kunt worden. Dat is dus best een enge stap. Maar aan de andere kant is de situatie waarbij al je werk in je atelier blijft ook niet bepaald goed. De galeriewereld is echter apart. Ik ben daar inmiddels wel een beetje selectief in geworden. Het liefst werk ik met mensen die hart voor je werk hebben en het niet uitsluitend voor de centen doen. We hebben op dit moment twee expositieruimtes in Ede, waar m'n vriend en ik ons werk en dat van anderen exposeren. Daar doen we ervaringen van de ‘andere kant’ mee op en dat is heel leerzaam.

“Vorig jaar heb ik zelfs een weekend op een beurs gestaan en ook dat is een verhelderende ervaring. Mensen stellen allerlei vragen en geven hun mening. En het was erg leuk om de verschillende reacties van mensen op je werk te zien. Om te ervaren welke sfeer het oproept. Mensen blijken er vrolijk van te worden. Nu zijn mijn tegenwoordige beelden natuurlijk ook behoorlijk herkenbaar, hoewel het uiteraard wel mijn interpretaties van bepaalde dieren zijn. Maar er blijkt dus vrijwel direct een ‘klik’ te zijn.

“In 2005 ben ik het hele jaar bezig geweest met drie bronzen beelden van paarden. Tezamen vormen die de zogenoemde rolbeweging. Toen kreeg ik min of meer voor het eerst het gevoel dat ik daadwerkelijk iets te pakken had en ben ik ook gaan exposeren.

“Werken met diervormen geeft me heel veel vrijheid.”

Zoals gezegd was dat best eng, maar nu vind ik het erg leuk om als het ware mijn ‘boodschap’ uit te dragen. Voor die tijd heb ik veel in opdracht gewerkt. Dat was prettig, maar toch anders dan met vrij werk. Voordeel is natuurlijk wel dat het meteen verkocht is.”

VORMEN

“Tussen de opdrachten die ik heb gedaan, zat ook een aantal dieren, waaronder een paard. Toen heb ik gemerkt dat ik daarmee heel goed uit de voeten kon. Een heleboel kunstenaars hebben ‘de mens’ als onderwerp, maar dat vind ik nogal beladen, heel complex. Ik houd wel van de eenvoud en naïviteit die in dieren zit. En van de verschillende vormen; het is bij

dieren overduidelijk waar alles voor dient. En dan is het zeer inspirerend om daarmee aan de haal te gaan en daar je eigen waarheid van te maken. Werken met diervormen geeft me heel veel vrijheid. De diversiteit is natuurlijk erg groot; er zijn zoveel verschillende dieren in de meest fantastische en bizarre vormen. En het is allemaal wat ongecompliceerder qua emoties. Ik kan er eerlijk gezegd ook slecht tegen als er heel veel persoonlijke emoties in een beeld worden verwerkt. Kunst maken is geen therapie. Het gaat me om de eenvoud van de vorm en niet om het karakter van het beest. “Je ontkomt er overigens niet aan om toch wat karaktereigenschappen aan zo’n beeld mee te geven. Bovendien blijken mensen die er vrijwel automatisch aan toe te kennen.

Dat is ook helemaal niet erg, zolang het maar niet gaat overheersen. Het moet draaien om de vorm; die moet kloppen. Ik ben zelf een dierenliefhebber, dus deze uitingsvorm werkt bij mij – op dit moment – heel goed. Wat ik wel merk, is dat ik de laatste tijd ‘monumentaler’ ben gaan werken. Ik ben nu bezig met beelden van aardvarkens en neushoorns en die vallen toch behoorlijk groot uit. Het lijkt me wel heerlijk om een opdracht te krijgen voor de openbare ruimte en daar echt heel groot uit te pakken. Dat is echt een wens van me. Het lijkt me geweldig om in een woonwijk een aantal neushoorns te plaatsen. Dat is vreemd en onverwacht en mensen reageren daar verrast op. Iedereen heeft wel iets met kunst in de openbare ruimte en dat is, volgens mij, zoals het is bedoeld.”

“Ik kan voorlopig vooruit met m’n beestenbende.”

ZOEKEN NAAR MATERIALEN

“Ik heb nog genoeg ideeën voor nieuwe beelden. Maar ik ben ook bezig met het zoeken naar nieuwe materialen. Ik heb nu een neushoorn van gips gemaakt, maar die weegt al honderdvijftig kilo. Dus je kunt je voorstellen wat dat wordt als ik hem echt op ‘monumentale’ grootte ga maken. Het zou wel prettig zijn als ik iets op het spoor kom dat

even goed te verwerken is als gips, maar dan een stuk lichter. Tegelijkertijd zou ik heel blij zijn als ik zou kunnen werken met goedkopere materialen dan bijvoorbeeld brons, maar die toch duurzaam zijn. Waardoor mijn werken bijna letterlijk voor iedereen bereikbaar zouden zijn. Het is erg bevredigend wanneer mensen helemaal verguld zijn met het beeld dat ze van je hebben gekocht. Dat is een heel speciale ervaring.

“Echte toekomstplannen heb ik niet. Het is ook lastig om ver in de tijd te kijken, omdat ik niet weet in welk stadium ik me dan zal bevinden. Voorlopig voel ik me erg prettig bij de huidige fase. En het is natuurlijk zeer weldadig dat mensen je werk beginnen te herkennen en te waarderen. Ik kan voorlopig nog wel even vooruit met m’n beestenbende.”